

Gonzalo Pontón

Des dels Piteus

Diumenge vaig pujar als Piteus. Frisava per parlar del resultat de les eleccions amb el meu padrí, el Pere Pagès. En Pere es un savi: premi extraordinari de llicenciatura a la Universitat de Barcelona, es va doctorar en Filosofia a la de Münster, a Westfàlia, on va conèixer el Manolo (Sacristán), amb qui va discutir durant setmanes sobre la qualitat “interna” de l’acusatiu de *Verwertung*, en el context del famós pas marxista de la conversió de diner en capital. De tornada a Barcelona va il·lustrar el Manolo (Vázquez Montalbán) sobre les causes fonètiques de la caiguda de la ‘d’ en posició intervocàlica mentre s’estaven a la Modelo. Que a la universitat no li oferissin feina va ser molt enraonat. Ara fa de masover al mas d’en Pujol de Sant Llorenç de Morunys, ha envellit molt i, de tant en tant, el cap se li’n va. Maldava per ficar a la cort una truja prenyada quan va alçar el cap i em va veure.

—Hola, noi! Què m’expliques? És veritat que als Jardinets de Gràcia van penjar un cartell enorme amb el Mas fent de Moisès tot dient “Doneu-me la majoria absoluta i us daré una Catalunya gran”? —va etzibar-me, burleta.

—Va, padrí; saps prou bé que això és del Gil Robles i en fa una pila d’anys —vaig contestar-li.

—Tant és: són els mateixos de sempre —va sentenciar—. I ara què creus que faran els de CiU?

—Doncs no ho sé. Estic desconcertat. No entenc per què van convocar unes eleccions si no havien de guanyar-les. Sempre havia sentit a dir que el poder polític no se suicidava mai.

—No és cert. Qui no se suïcida mai són les classes socials —em va respondre el padrí. Mira: el que està passant a Europa només es pot entendre en termes de consciència i de lluita de classes. No hi ha cap economista al món que ignori que la pitjor política per a la gent durant una recessió és l’austeritat que imposen els banquers als polítics per rescabalar-se d’unes inversions de risc. I no es tracta només del Deutsche Bank. L’Angela Merkel (t’has adonat que els seus noms volen dir “compte amb el missatge”?) és mandatària dels interessos del International Institute for Finance, on s’integren els 400 bancs més grans del món. Quan els economistes socialdemòcrates o liberals denuncien la recepta d’austeritat com a contraproductiu per als països en recessió no s’adonen que no va d’això. Perquè el que es pretén amb aquestes polítiques no és només desmuntar l’estat del benestar i reduir el poder dels treballadors i els sindicats, sinó anar acostumant la gent que deixi de pensar en termes d’estat solidari i de protecció social i vagi sotmetent-se a les regles de joc d’un mercat totpoderós només regulat pels interessos financers. Ho ha dit sense embuts Mario Draghi al Wall Street Journal: “A Europa el contracte social s’ha acabat”. Ja se sap que “els banquers són molt més perillosos que els exèrcits”.

—Això ho va dir Marx? —vaig preguntar.

—No, home, no: Jefferson.

—I a què treu, segons tu, la jugada estatalista de CiU en aquestes condicions?

—És un macguffin.

—No fotis, padrí!

—Anem a pams: tu creus que el Fainé, l'Oliu, el Brufau, el Piqué, el Rossell i tots els altres no han fet els comptes? Com creus que guanyaran més diners, a Catalunya estat independent o integrats en una estructura financera global, substitutòria dels estats, que els permet comprar un banc per un euro i “socialitzar” el cost dels treballadors acomiadats? T'estic parlant de racionalitat, la d'una nissaga burgesa que ha sabut sobreviure a tot i que és marmessora dels Cambós, Vallstaberners, Ventoses, Millets, Ribós, Carreras, Arnusos... Quan Jordi Pujol va dir alló que “a la literatura catalana li ha mancat uns Ravenbruks [*sic per Buddenbrooks*]” o el traïa la seva ignorància literària o s'emmirallava en el seu propi destí. Els burgesos catalans haurien estat molt més ben retratats per Galsworthy i la saga dels Forsyte.

D'altra banda —va continuar el padrí— on s'és vist que un partit com Unió i un home tan cristià i pietós com Duran Lleida siguin corresponsables d'un programa electoral de gairebé dues-centes pàgines on es diu que el fet religiós afecta la vida de tots els catalans, on es recorda la importància que tenen per a “l'imaginari català” els raiers de la Pobla de Segur o la Casa de la Jota tortosina i on no es diu ni una paraula —fixa't-hi bé, ni una de sola— de Montserrat? No és un oblit casual: és un lapsus freudià. Les noves relacions de producció que volen implantar aquests capitalistes no necessiten aquella mena de superestructura. Per això al programa de CiU li manquen l'alenada èpica i l'exaltació mística.

Tothom qui hagi fet els números —va seguir el padrí— sap que Catalunya necessitarà 10.000 milions d'euros per poder tancar els pressupostos per als propers anys 2013 i 2014. El Mas-Colell ho sap, el Mas ho sap, el Duran ho sap, els Pujols ho saben: com s'ho faran, amb estat o sense estat? Hauran de seguir amb les retallades i les privatitzacions: l'aigua, els hospitals, les universitats, els bombers, els mossos d'esquadra, les presons (seran un negoci fabulós quan comencin a engarjolar la gent per deutes hipotecaris o crediticis) i fins i tot l'administració que, com que només quedarà per a recaptar els impostos, serà substituïda per *fermiers généraux*, com al segle XVIII... Em vols dir per quins set sous necessiten un nou estat?

—Ara, padrí, t'estàs passant.

—Ah sí? Doncs no fem res, quedem-nos plegats de mans i braços i deixem que la nova Catalunya la facin ells. Tornarà a ser rica i plena, però per a qui? No és per això que volem la independència. Ni és per això que vam lluitar, tot i perdre. Però no en parlem més: “*wir müssen schweigen*”. Ara, al final de la meua vida, només vull conversar amb l'àngel de la història.

Es fa tard —va dir de sobte, potser molest, el padrí—. L'únic que tinc per sopar és bacallà amb trumfos, però et puc fer un café. Jo també en prendré perquè comença a ballar-me el cap.

Vaig engolir el café d'una glopada i vaig acomiadar-me del padrí tristament. Quan feia cap a Barcelona, el mas d'en Pujol ja era a les fosques.

?[Publicado en www.pasadopresente.com]